

Aloite Hollolan kirkosta käytettävän nimen selkeyttämisestä

Kirkonkylä-työryhmän jäsenet ovat 5.11.2025 tehneet liitteenä olevan aloitteen Hollolan kirkosta käytettävän nimen selkeyttämistä. Työryhmä esittää, että nimiasiaa aletaan selvittämään ja Hollolan vanhasta kirkosta käytettäisiin jatkossa nimeä Hollolan Pyhän Marian kirkko.

Kirkkolain 3. luvun 3. §:n ja hallintosäännön 61 §:n mukaan aloite tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisellä asiakirjalla. Aloitteesta tulee käydä ilmi, mitä aloite koskee sekä aloitteen tekijän nimi, seurakunta ja yhteystiedot. Hallintosäännön 62 § mukaan aloitteen käsittelee se seurakunnan viranomainen, jolla on päätösvalta aloitteen tarkoittamassa asiassa.

Kirkkolaki ja kirkkojärjestys lausuvat kirkollisista rakennuksista seuraavaa:

Kirkkolaki 21 § Kirkollinen rakennus ja lupamenettely

Kirkollinen rakennus on kirkko, kellotapuli, siunaus- ja hautakappeli sekä hautausmaalla oleva niihin rinnastettava rakennus.

Kirkkopihaan, sen ja hautausmaan aitaan ja porttiin sekä sankarihautausmaahan sovelletaan, mitä kirkollisesta rakennuksesta säädetään.

Kirkkovaltuuston on haettava kirkkohallituksen lupa ennen toimenpiteisiin ryhtymistä, jos asia koskee:

1)uuden kirkon tai siunauskappelin rakentamista tai hankkimista;

2)muun kuin kirkollisen rakennuksen muuttamista kirkoksi tai siunauskappeliksi;

3)suojellun kirkollisen rakennuksen olennaista muuttamista tai purkamista taikka sen käyttötarkoituksen muuttamista;

4)luopumista kirkon käytöstä.

Kirkkohallitus voi liittää lupaa koskevaan päätökseen ehtoja, jotka koskevat rakennuksen ulko- ja sisäasua, rakennustapaa, materiaaleja sekä rakennus- tai korjausmenetelmiä.

Kirkkohallituksen on otettava huomioon 22 §:n 1 momentin mukaiset kirkollisen rakennuksen suojelun tavoitteet, kun se käsittelee lupaa suojellun kirkollisen rakennuksen olennaiseen muuttamiseen tai purkamiseen taikka sen käyttötarkoituksen muuttamiseen.

Kirkkojärjestys

Kirkolliset rakennukset, hautaustoimi ja kulttuurihistoriallisesti arvo-kas omaisuus

52 § Kirkko

Seurakunnalla tulee olla kirkko. Tuomiokapitulin luvalla seurakunta voi käyttää kirkkonaan toisen seurakunnan tai muun yhteisön kirkkoa.

Jos samalla alueella toimii kielen perusteella kaksi seurakuntaa, näillä voi olla yhteinen kirkko.

53 § Kirkon vihkiminen ja käyttö

Uusi kirkko on vihittävä Jumalalle pyhitetyksi tilaksi.

Vihittyä kirkkoa saa käyttää vain sen pyhyyteen soveltuviin tarkoituksiin. Kirkon käyttämisestä päättää kirkkoherra yhdessä kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston kanssa. Kirkon käyttöä valvoo kirkkoherra.

54 § Kappeli

Seurakunnalla voi olla jumalanpalveluksia, muuta hartauselämää ja kirkollisia toimituksia varten kappeli. Kappeliin sovelletaan, mitä kirkon vihkimisestä ja käytöstä säädetään.

Kirkkolaki ja kirkkojärjestys eivät ota kantaa kirkkojen nimiasiaan.

Hollolan kirkko on katolisella ajalla nimetty Pyhän Marian kirkoksi.

Museovirasto / Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY

Hollolan Neitsyt Marialle omistettu kivikirkko sijaitsee Vesijärven Kirkonlahden rannalla, rautakaudelta varhaiskeskiajalle käytössä olleen Kapatuosian linnavuoren juurella. Kirkon lähiympäristöön kuuluvat keltaiseksi maalattu komea empiretapuli, ikiiaikaisella paikallaan sijaitseva kirkkoherranpappila, Nyström-Penttilä-Petrelius arkkitehtitoimiston suunnittelema kansallisromanttinen kunnantupa ja vanhan maantien varren kyläasutus sekä hieman kauempana itäpuolella oleva Pyhäniemen kartanomiljö. Kirkon ja kartanon välinen kulttuurimaisema on tasaista viljelyaukeaa. Hollolan kirkko ja pitäjänkeskus ovat osa valtakunnallisesti arvokasta Kastari - Hatsina - Kutajoki -maisema-aluetta.

Kirkosta käytetty nimi "Hollolan kirkko" esiintyy yleisenä nimenä, mutta Hollolan Pyhän Marian kirkko- nimitystä käytetään myös sen rinnalla. Esimerkiksi vuonna 1985 julkaistussa kirkkokirjassa käytetään heti esipuheen alussa nimitystä Hollolan Pyhän Marian kirkko. Ehkäpä käytännön syistä on kuitenkin päädytty käyttämään lyhyempää Hollolan kirkko- nimitystä.

Toinen syy nimen lyhentymiseen saattaa olla 1600-luvon alussa edennyt suuntaus "puhdistaa" jumalanpalvelushuoneita paavillisista jäänteistä, jolloin myös Hollolassa kirkkorakennuksen interiööriä alettiin muuttamaan luterilaiseksi.

Hollolan kirkon virallisen nimen muuttamista Hollolan Pyhän Marian kirkoksi ei lainsäädännöllisesti ole esteitä. Käytännössä nimen muuttaminen sähköisiin viestimiin on melko nopea ja vaivaton operaatio. Painetussa muodossa oleviin materiaaleihin nimen muuttaminen yhdellä kertaa aiheuttaa lisäkustannuksia.

Esittelijä	Kiinteistöpäällikkö Kokko Keijo
Päätösehdotus	Hollolan kirkon nimestä käytetään jatkossa nimitystä Hollolan Pyhän Marian kirkko. Nimen muuttaminen sähköisiin viestimiin voidaan aloittaa päätöksen jälkeen ja painettuihin materiaaleihin niiden uusimisen yhteydessä.
Päätös	Esitys hyväksyttiin.